

KWABAAL (*Lota lota*)

Leefomgeving

De kwabaal, de enige in zoet water levende kabeljauwachtige, is een vissoort van koel, zuurstofrijk water. Voor onnatuurlijke stijging van de watertemperatuur en afname van het zuurstofgehalte is deze vissoort zeer gevoelig.

De kwabaal komt dan ook voornamelijk voor in schone, diepe meren en in helder stromend water. In dit laatste watertype komt deze vissoort vanaf de traag stromende benedenloop van grote rivieren tot in de snelstromende bovenloop van beken (de forelzone) voor.

De kwabaal is vooral in de schemering en 's nachts actief. Overdag houdt de kwabaal zich schuil in de diepte van stroomkommen of onder stenen en holtes in ondiep, stromend water.

Voortplanting

De paaitijd valt in de winter, tussen november en maart, wanneer de watertemperatuur op zijn laagst is. In deze periode trekt de in beken voorkomende kwabaal naar ondiepe delen of naar overstromingsgebieden.

Van de in meren levende kwabalen blijken de oudere, grotere exemplaren bij voorkeur op grote diepte te paaien, terwijl de kleinere kwabalen op zoek gaan naar ondiepe plekken.

Paaiende kwabalen vormen dichte scholen van tientallen exemplaren, die soms onder het ijs kunnen worden waargenomen. De enigszins kleverige eieren zakken naar de bodem, waar zij aan stenen of in ondiepe zand- of grindkuilen hechten.

Het ondiepe water van ondergelopen oevers en uiterwaarden vormt het opgroeigebied van de jongen. Hier warmt het water in het voorjaar snel op en komt het zoöplankton snel tot ontwikkeling.

Voedsel

Het voedsel van jonge kwabaal bestaat in de eerste levensfase uit zoöplankton en kleine bodemdierpjes, zoals kreeftachtigen en wormpjes. Naarmate de jonge kwabalen groter worden leven ze van wat grotere organismen, zoals insectenlarven, vlokreeftjes en waterpissebedden.

Wanneer de kwabaal een lengte van 20 cm heeft bereikt, schakelt hij over op het eten van vis. Vooral pos en spiering worden gegeten, maar ook riviergrondel, berrmpje en baars behoren tot het voedselpakket van de volwassen kwabaal.

Groei en leeftijd

De kwabaal heeft een snelle groei. Al na een jaar kan een lengte van 15 tot 20 cm worden bereikt. Vrouwtjes zijn na 4 jaar geslachtsrijp, mannetjes in de regel een jaar eerder. Bij een zeer snelle groei kunnen mannetjes al na een jaar geslachtsrijp zijn. De gemiddelde lengte van de kwabaal ligt rond 38 cm. De maximale lengte zou 1,20 meter bedragen, maar voorzover bekend had het grootste in ons land gevangen exemplaar een lengte van niet meer dan 70 cm en een gewicht van 2,5 kg.

De maximale leeftijd van de kwabaal is niet bekend.